

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Atticus Nicopoleos in veteri Epiro in eadem actione xliii. regula ita præcipit, ut in unaquaque provincia Metropolitanus habeat potestatem, & ipse constituat omnes qui in ea provincia sunt Episcopos. Decreti facti à Gangrensisibus & sibi oblato meminit Eusebius Ancyra actione xv. r.

CAPVT V.

Synopsis.

I. Paulatim à veteri regula discessum est in Oriente & in Occidente. Orientales Metropolitanæ synodum Episcoporum ad suas urbes traxerunt quando agebatur de ordinando Episcopo exigua Ecclesia. Unde sequitur non semper expectata fuisse Clericorum & civium suffragia.

II. Zonaras induit id putat à synodo Nicæna. Ex canone xlviii. Antiochæno colligitur Episcopos electos & consecratos aliquando fuisse extra sedem vacantem, tum etiam absque populi consensu.

III. Attamen si non accederet populi suffragium, periculum erat ne consecratus à populo recusaretur. Probatur ex eodem canone Antiochæno. Quia synodus dici debeat rita & perfecta.

IV. Ex Basilij quoque factis ostenditur Episcopum electum & consecratum à Metropolitanis extra Ecclesiam vacantem, & absque prævio populi consensu, cui tamen relinquitur licentia recusandi Episcopi.

V. Plebs Episcopum postulare poterat à synodo; sed Dei est designare proficiendum, nempe synodi iudicio. Probatur ex Basilio.

VI. Populus nullum Episcopum sibi proponere potest absque iudicio synodi; ut patet ex canone xvi. Antiochæno.

I. ATTAMEN dissimulari non debet quin paulatim ab hac regula discessum fuerit in Oriente & Occidente, sed diverso modo. Quippe Orientis Ecclesiæ, licet in majoribus Ecclesiis ordinandis veterem ritum retinuerint, attamen in aliis tenuioribus Metropolitanæ ad suas urbes synodum Episcoporum traxerunt, & per consequentiam, Clericorum & civium consilia atque testimonia non semper expectarunt. Incommodum illis erat in parvo oppido synodum habere, electiones per disensionem civium & criminum objectiones protractas agere, sumptibus atque dispendiis onerari. Quare cum Nicænus canon de synodi loco nihil disertè constituisset, nec de cleri populique testimonio, liberum sibi esse putarunt Episcopi ex arbitrio Metropolitanæ apud eum synodum pro gerendis electionibus habere.

II. Zonaras quidem tradit synodum in canone quarto Nicæno commemoratam habendam in urbe metropoli. quod ex posterioris ætatis moribus sibi persuaserat. Quod

Tom. II.

nos evincemus ex Antiochæno canone xviii. ex quo colligitur Episcopum electum & consecratum aliquando extra sedem vacantem, tum etiam absque populi consensu: Si quis Episcopus ordinatus ad paraciam cui est electus minime accesserit, non suo vitio, sed quod eum populus vitet, (vel, reddendo exactius ipsa verba, propter populi recusationem, ἡτοι δια τῶν τῆ λαῶν ἀπειθῶν) aut propter aliam causam, non tamen ejus vitio perpetrata, hic & honoris sit & ministerij particeps, dummodo nil molestus Ecclesiæ rebus existat ubi ministrare cognoscitur. Quem etiam observare conveniet quidquid synodus perfecta provincie quod visum fuerit judicando decreverit.

III. Attamen si non accederet populi suffragium, periculum erat ne consecratus à populo recusaretur, ut docent hujus canonis verba. Sed synodi statim ea de re habendæ cognitione, an justa esset recusatio, discutiebatur: quæ synodus τέλει esset & perfecta, id est, ex Metropolitanis & Episcoporum præsentia conflata. Canon quoque decimus septimus Antiochænus decernit quid constituendum sit adversus Episcopum qui post ordinationem non vult proficisci ad Ecclesiam sibi conceditam, quod evincit alibi consecratum fuisse.

IV. Ex isto usu factum ut Basilij anno trecentesimo septuagesimo, post suffectum à se cum synodo sua Euphronium in Episcopali sede Nicopoleos, senatum ejus urbis hortetur ad suscipiendum Episcopum: quoniam, inquit, eorum consensu negotium illud persui debet. Habes hic Episcopum electum & consecratum à Metropolitanis extra Ecclesiam vacantem, & absque prævio populi consensu, cui tamen facultas recusandi Episcopi relinquitur. Elegantia sunt Basilij verba epist. cxciv. Αἱ ἀεὶ τὰς ἐκκλησίας οἰκονομίας ἵνον) μὴ ἀλλοτῆ περιγεμεθῶν τῶν ἀρχιεπιστῶν αὐτῶν, ῥεβαιοῦ) ἢ ἀλλοτῆ λαῶν, ὅτι καὶ νῦν δὲ μὲν τῶ ἐπὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκοπῶν πεπλήρωται, τὸ δὲ λεπτόμερον ἔστιν ἀλλοτῆ ἡμᾶς βλέπει, εἰ ἀκαταστάσις ἐν ἡμῶν περιγεμεθῶν ἢ δὲ δοθέντος ἡμῶν ἐπιτοκίου, καὶ τὰς ἀλλοτῆ ἢ ἕξωθεν πειρᾶς ἰχυρῶς ἀποκρούεται. Dispensationes Ecclesiarum sunt quidem ab iis quibus earum cura credita est, à populis verò confirmantur. Nunc itaque quod erat in Deo dilectissimis Episcopis impletum est: quod verò reliquum est, vos respicit, ut datum vobis Episcopum ex animo complecti, & extraneorum tentamenta fortiter repellere. Vtitur verbo οἰκονομίας, quod etiam usurpatur in secundo canone Constantinopolitanæ synodi, ad designandas quæ ab Episcopis in Ecclesia fiunt dispositiones.

V. Attamen hæc synodi metropolitice

C C c

Vide Basilij Notas ad Agobast. pag. 100.

auctoritas in eligendo Episcopo non impeditur quin aliquem postulare possent, relicto penes synodum integro arbitrio; ut patet in hoc negotio Nicopoleos. Senatus enim praefectum à Basilio approbaverat: Vos probastis dignum esse inquit, & non consensimus: ἀξιότιμος ἦν ἀναφανέτω, καὶ ὑμεῖς ἐδοκίμασατε, καὶ ἡμῶς συνεθέμεθα. Reliquum erat ut ordinatum Episcopum à plebe suscipi curaret. Hoc quoque voluit significare idem Basilius in epistola L X I I. ad Neocæsarienses, post Mufonij Episcopi obitum: Cavendi vobis lupi, vigiliis cujusdam pastoris praesidio, quem repurgatis contentione omni & primatus affectatione animis petere quidem vestrum est, Domini verò designare: λυαίους φυλάξαι ὑμῶν, ἐρηγορεῖτε τὸν ποιμῆνα ὅτι πρῶτα, ὃν ὑμεῖς ποιοῦντες αἰτῆσαι φιλονεικίας πλῆθος καὶ φιλοπατείας τὰς ψυχὰς καὶ τὸν ἑαυτοῦ, ὅτι καὶ ἐὰν ἀσθενῆσαι. Postulare pastorem, à synodo scilicet, positum est in potestate plebis; sed Dei est designare praeferendum, nempe synodi ejusdem judicio.

VI. Sanè licet Episcopum hunc vel illum populus petere possit, nullum tamen sibi potest praepone absque synodi judicio; ut docet canon decimus sextus Antiochenus: Si quis Episcopus vacans in Ecclesiam vacantem proficiat, sedemque pervadat absque integro perfectoque Concilio, hic abjiciatur necesse est: nisi cunctus populus, quem diripuit, eum habere delegerit. Perfectum verò Concilium illud est ubi interfuerit Metropolitanus antistes. Vi hujus canonis, qui recitatur in actione undecima Concilij Chalcedonenfis, pulsi sunt episcopatu Ephesi Bassianus & Stephanus; relicta eis dignitate episcopali, & alimentis.

CAPVT VI.

Synopsis.

I. Dein Graeci integrum electionum jus traxerunt ad synodum metropolitanam, neglectis clero & populo Ecclesiae vacantis. Incommodum hoc tollere tentavit Justinianus Imperator, qui vilem plebeculam ab electione removit. Tres autem eligi à clero & honoratis jubet, ut unus ex eis à Metropolitano eligatur.

II. Ex hac Justiniani constitutione aperitur verus sensus canonis xlii. Laodicensi, quo cavetur ut vilis plebecula a ceatur ab electione Diaconorum vel Presbyterorum.

III. Olim enim clerus & populus ab Episcopo interrogabantur in ordinationibus clericorum; ut patet ex Cypriano, Eusebio, & canonibus Africanis.

IV. Juris autem istius occasione plebs sapissime peccabat, adeo ut indignos plerumque eligeret. Invictos etiam quandoque rapiebat ad presbyteratum, ut accidit Augustino.

V. Exemplum item ejus rei datum in Paulino Episcopo dein Nolano. MARCA factus Presbyter apud Barconem in Hispania.

VI. Exempla item in Piniano & Chrysostomo. Quare prudenter cautum canone Laodicensi remouendam esse plebem ab electione Diaconorum & Presbyterorum.

VII. Potiori ratione porrigenda fuit hac prohibitio ad electiones Episcoporum. Joannes Scholasticus turbas arceri scribit ab electionibus Episcoporum.

VIII. Justinianus edixit clerum & primates populi solos ad electiones Episcoporum admittendos, neglectis turbis. Blondellus notatur.

IX. Clerus & honorati eligunt. Plebs verò faveat & applaudit.

I. **V** SURPATA à Graecis consuetudo, à minoribus civitatibus jus electionum avocans, illud solidum & integrum metropolitanica synodo addebatur, neglectis clero & populo Ecclesiae vacantis. Cui gravi incommodo ut Justinianus mederetur, novam legem condidit; qua jus cum temperamento quodam induxit, concessa Clericis & populo suffragiorum libertate ad exemplum occidentalis Ecclesiae, & relicta Metropolitanis auctoritate non contemnenda. Ac primum Clericis & civibus honoratis, qui olim unà cum Episcopis de electione consulebant, concessit ut foli eam peragerent, repulsa ab hac deliberatione vili plebecula; ea lege tamen, ut trium personarum electionem scripto factam ad Metropolitanam transmitterent. In istius autem arbitrio positum erat è tribus, quem magis idoneum judicaret, Episcopum designare & ordinare. Novella cxxiii. & cxxxvii. lex quoque 42. C. de Episcopis, continent juris istius novi institutionem.

II. Ex ista Justiniani constitutione aperitur verus canonis Laodicensi sensus; cujus interpretationem ad hunc locum de industria retulimus. Is est decimus tertius, cujus haec sunt verba Graeca: Ἐὰν ἢ μὴ τοῖς ἄλλοις ἐπιπέπταις τὸς ἐκλογὰς ποιεῖται τὸ μελλόντων ἐπιπέπταις εἰς τὸ ἱερατεῖον. De eo quod non liceat turbis electiones eorum facere qui altaris ministerio sunt applicandi; ut loquitur vetus interpres. Eodem sensu Ferrandus in Breviatione cap. 105. de Diaconis interpretatur: qui quidem proprie ἐπιπέπται sive in sacratio, quae templi pars erat altari proxima, locum habebant sibi specialiter additum. Attamen Martinus Bracarenfis reddidit, qui ad sacerdotium promoventur: Dionysius, qui sunt ad sacerdotium provehendi; ut eis ἱερατεῖον legisse videantur. Itaque genuinus hic videtur esse verborum canonis sensus, ut vilis plebecula arceatur ab electionibus Diaconorum vel Presbyterorum. Diaconos quippe ad suam dispositionem plebs trahe-

Vide Ocellio
dem Hübner
part. 1. pag. 1. &
part. 1. pag. 114